

UA-PSC presenten er unic document sus Aran ara ponéncia der Estatut

Era mencion expressa descriu eth país coma ua 'realitat nacionau'

Eth grop parlamentari Socialistes-CpC ei er unic qu'a presentat un document sus era singularitat d'Aran e era sua lengua entà incluir en nau Estatut.

Era mencion expressa descriu Aran coma ua «**realitat nacionau**» (*sic*). Concrètament, se base ena formulacion de dus articles fòrça clari e ambiciosi. Eth tèxte parle dera oficialitat dera «**lengua occitana ena sua varianta aranesa**» (art. 4.3), expression aguesta que reconeish, per

passa tara plana següenta

Era ponenta socialista Lídia Santos

La Generalitat impulsa el Pla Territorial de l'Alt Pirineu i l'Aran

plana 3

Eth pluralisme ena premsa

peth Notari de Vediau

planes 4 e 5

Es Conselhèrs d'Unitat d'Aran en Conselh Generau, e en sòn nòm Francesc X. Boya, vos convidam tara conferéncia- collòqui

"Aran, er autogovèrn ath servici dera gent"

Qu'aurà lòc eth pròplèu **27 de mai entàs 19:30 ores**, en Otèl Tuca de **Betren**.

ARAN

<<<

ven dera plana anterior

tant, era occitanitat der aranés en sintonia damb es plantejaments scientifics dera filologia.

E tanpòc se n'estar de hèr mencion ath «pòble aranés» (art. 10), ath quau se li assegure eth sòn autogovèrn.

Quan era prumèra lectura der Estatut ei prèsta, cap des politics aranesi qu'an hèt dera defensa dera liura associacion un acte de confrontacion damb era Generalitat nauèra non a presentat ara ponència cap tèxte d'afirmacion deth país.

Unitat d'Aran se convertís atau ena prumèra fòrça que hè arribar ua prepausa concreta e per escrit entà qu'eth país i cònste coma tau de manera explicita.

VEDIAU**L'articulat**

La portaveu del PSC a la ponència, Lúdia Santos, ha presentat la Inclusió dins el títol prelliminar del text estatural:

-Art. 4.3: La llengua occitana en la seva variant aranesa és també oficial a l'Aran d'acord amb el que preveu aquest Estatut.

-Art. 10: Singularitat d'Aran.

1. El poble aranès accedex al seu autogovern mitjançant el present Estatut, el Conselh Generau d'Aran i les altres Institucions pròpies.

2. Els ciutadans i ciutadanes de Catalunya i les seves institucions polítiques reconeixen l'Aran com a una realitat nacional fonamentada en la seva singularitat cultural, històrica, geogràfica i lingüística, defensada pels aranesos al llarg dels segles. Aquest Estatut reconeix, empara i respecta aqueta singularitat, la qual és objecte d'una particular protecció.

Era entrevista damb Saura

Eth Síndic d'Aran, un representant d'UA e un aute de PRAG an presentat eth document definitiu

sus Aran e eth nau Estatut ath conselhèr de Relacions Institucionaus e Participacion, Joan Saura.

ES PLENS DETH CONELH**El Conselh Generau mantiene sus cargos de confianza en el Sercici Aranés dera Salut**

Unitat d'Aran lamenta que el gobierno no contrate médicos especialistas

El grupo de CDA ha rechazado la moción de UA para destinar la partida presupuestaria de la plaza vacante del subdirector del Sercici Aranés dera

Salut (SAS) a la contratación de médicos especialistas en los ámbitos donde la sanidad aranesa presenta algunas deficiencias.

Los consejeros de UA y PRAG han preguntado por la previsión del Conselh para cubrir las dos plazas vacantes de ginecología de manera estable en el Hospital de Vielha y

acabar con las consiguientes molestias que sufren los usuarios.

La oposición también ha solicitado información sobre la idoneidad, los criterios de elección

y los honorarios del nuevo miembro del Consejo de Dirección del SAS, Joan Roma, representante del colectivo de médicos.

VEDIAU

Los consejeros de UA y PRAG exigen que el Conselh cubra las plazas de ginecología de manera estable para acabar con las molestias entre los usuarios

La oposición pide información sobre el nuevo miembro del Consejo de Dirección, Joan Roma, representante del colectivo de médicos

La Generalitat de Catalunya impulsa el Pla Territorial de l'Alt Pirineu i Aran

L'objectiu és obtenir un desenvolupament ordenat, eficient i sostenible

El Departament de Política Territorial i Obres Públiques ha presentat l'avantprojecte del Pla Territorial de l'Alt Pirineu i Aran. Els objectius són

ordenar el creixement econòmic evitant la dispersió urbana, protegir l'entorn, compassar el desenvolupament del planejament urbanístic i

potenciar les comunicacions per carretera i ferrocarril. El Pla Territorial abasta l'Aran i les comarques de l'Alta Ribagorça, el Pallars Sobirà, el Pallars Jussà, l'Alt Urgell i la Cerdanya.

Xarxa de ciutats

Segons el projecte, una xarxa de petites ciutats és la millor manera de garantir el reequilibri territorial i la igualtat d'oportunitats. Això significa, entre altres coses, que el territori assoleixi els estàndards adequats de serveis públics, desenvolupi polítiques més actives d'habitatge, fixi més població resident al territori i amorteixi la demanda de segona residència.

Vista de Naut Aran, zona d'accelerada activitat urbanística / G. A.

VEDIAU

Vielha, Les-Bossòst e eth consum de sòl

Entà crear un hilat supramunicipau, eth Plan establís uns sistèmas urbans ar entorn de dotze vilatges prestadors de servicis, entre es quaus i a Vielha e Les-Bossòst. S'atau ac volguessen, aguesti dus darrèrs aurièn un creishement potenciat, e tà Vielha eth projècte prevé ua reforma urbana.

Eth Plan remèrque qu'eth Pirinèu «pogue víuer sostengudament des rèndes deth torisme e non pas des plusvâlues deth consum de sòl». En Aran, arténher aguest objectiu significarie un punt d'inflexion respècte ara eréncia de descontròtle urbanistic damb favors coma eth dera

requalificacion de Ruda qu'a deishat era administracion anteriora.

Ath delà, era Generalitat impolse tanben eth plan director urbanistic d'Aran entà precisar es determinacions deth territoriau [veir *Vediau*, 1].

VEDIAU

COMUNICACION

ETH NOTARI DE VEDIAU**ETH PLURALISME ENA PREMSA**

De coma ganhar eth combat d'ua informacion illustrada en Aran

1. Informar sus Aran en Aran qu'ei plorar. Non i a espaci tara dissension. E eth pensament unic arribe a traùers dera simplificacion dera informacion e dera banalizacion des contenguts. Ja sigue pera

illustrada en Aran, a on eth pròpri sistèma comunicatiu ei tan limitat, se torne lèu lèu impossible.

2. Era politica comunicativa consistís ena assignacion d'uns recorsi

Eth pensament unic arribe a traùers dera banalizacion des contenguts

determinadi (finançament) tà arténher uns objectius determinadi (eth respècte ara diversitat d'opinions e ath

pluralisme politic), fixadi uns e uns auti democraticament, sense besonh d'entrar n'en contenguts informatius n'en decisions concrètes. Totun, auem agut eth cas deth qu'a estat en sòn moment er unic suplement en aranés —d'un diari en catalan— que non a responut as objectius nomenadi damb ues sobvencions anuaus de 138.000 èuros, des quaus 78.000 procedien dera Generalitat e 60.000 deth Conselh Generau. Non cau d'ider qu'es informacions publicades èren favorables as tèsis... comunistes.

esturmentalizacion politica-economica o pera confluència d'interèssi entre politics e professionaus o simplament peth silènci impositat per un madeish (autocensura), ganhar eth combat d'ua informacion

3. Mès en aguesti darrèri quinze dies, era sobvencion partidista s'ei transformada en anoncis dera administracion aranesa qu'apareishen a tota plana en ua naua publicacion

Era sobvencion partidista s'ei transformada en anoncis deth Conselh

deth madeish grop deth suplement encara mès daurida as tèsis comunistes. Tan, qu'er auta part

passee tara plana següenta

Equívocos y propuestas

Asombra la capacidad del Síndic de reincidir en el equívoco. De nuevo ha perdido una oportunidad para mostrar la unidad de las fuerzas políticas aranesas prescindiendo de éstas en su visita al president del Parlament. Anteriormente ya se había entrevistado unilateralmente con el president **Maragall** [ver

Vediau, 3]. El menosprecio a las formas y al consenso en torno al reconocimiento de Aran en el Estatut reformado se repite.

Pero más allá de salir en la fotografía ondeando la bandera del país con ruidosas declaraciones, lo que cuenta es el trabajo hecho. La responsabilidad de los

passee tara plana següenta

OPINION/ANALISI

<<<

ven dera plana anterior

importante d'anoncis ei dedicada as immobiliàries, que –supausam– son publicidades tà hèr-les socializar.

Es podèrs publics an de garantir era diversitat d'opinions

4. Eth respècte ara diversitat d'opinions e ath pluralisme politic s'artenh a partir dera publicacion d'un mejan que recuelh era màger part

d'opcions possibles o a partir dera existència de diuèrsi mejans de diuèrses tendències. Eth problèma ei que damb es sòs publics se neurissen publicacions *tendencioses* qu'ath delà non avertissen dera sua opcion politica. Cau evitar era confosion e garantir qu'es podèrs publics asseguren era diversitat d'opinions e eth pluralisme politic de societats tan dubèrtes coma era aranesa.

5. Òc, es causes clares. A on escriui sabem des deth primèr numerò que

Vediau ei ua publicacion progressista e aranesista, finançada per Unitat d'Aran, ei a dèder, neurida pes sòs

'Vediau' ei ua publicacion progressista e aranesista finançada per UA

particulars d'un partit –valgue era redondància– de fòrta arraitz en país.

ES IMATGES

Assemblada de militants d'Unitat d'Aran eth passat dia 6 de mai ena sedença deth partit.

EDITORIAU

<<<

«Lo que importa ahora es la formulación de propuestas para la ponencia»

ven dera plana anterior

representantes del pueblo aranés pasa hoy por la formulación de propuestas concretas en la ponencia estatutaria. De este modo, Aran puede conseguir

mejoras sustanciales respecto al Estatut de 1979. Algo que parece obvio y que, sin embargo, sólo Unitat d'Aran ha secundado hasta ahora.

BRÈUS**Inauguración de via vèrda**

Eth secretari d'Estat de Mieï Ambient inaugurarà eth pròlèu dia 27 de mai era via vèrda qu'er ajuntament de Vielha a adequat coma camin istoric que hège de pas tara Val des deth pòrt de Vielha.

Es apariaments fisics de quaques rutes araneses, coma eth deth camin dera Potèrla en Canejan, s'emmarquen ena opcion peth senderisme coma ua alternativa torística.

Presumptes irregularitats del Conselh Generau

La Sindicatura de Comptes ha començat la investigació de les finances del Conselh Generau d'Aran per suposats pagaments il·lícits a una empresa d'assessorament turístic d'un fill de l'expresident Jordi Pujol.

Per ua auta Hèsta d'Aran

Eth plen deth Conselh Generau a aprovat un prec d'Unitat d'Aran (UA) peth quau se prepausa era creacion d'ua comission integrada per membres des partits politics representadi en Conselh e representants dera societat civiu aranesa entà estudiar eth melhor format tà celebrar era Hèsta d'Aran.

CULTURA**CiU demana instal·lar una reproducció romànica que el govern català ja té previst de fer****Boya denuncia 'l'estratègia absurda' de presentar propostes resoltes per la Generaliat**

El grup parlamentari de CiU ha defensat una proposició no de llei per instal·lar una reproducció del

frontal de l'altar de l'església de Sant Roc de Farrera (Pallars Sobirà) en el seu emplaçament

originari, proposta aquesta que la Generalitat ja tenia resolta.

De fet, la Direcció General d'Arquitectura i Paisatge, que depèn de la conselleria de Política Territorial i Obres Públiques, aplica un programa que preveu la realització de la reproducció de l'esmentat altar, així com quatre actuacions

El secretari general d'UA

similars a La Seu d'Urgell, Baltarga, Tavèrnoles i All.

El diputat aranès del PSC-Ciutadans

pel Canvi a la Comissió de Cultura del Parlament, Francesc X. Boya, ha denunciat «l'estratègia absurda que CiU segueix al presentar propostes sobre temes que el Govern ja té resolts o d'altres que l'anterior executiu va ignorar durant 23 anys i que ara vol resoldre en poques setmanes».

VEDIAU

La Direcció General d'Arquitectura i Paisatge aplica un programa que preveu diverses actuacions al Pirineu

El diputat aranès es mostra perplex per les presses de l'oposició nacionalista després d'haver governat durant 23 anys

CULTURA

Eth modèu de proteccion der aubiatge artistic aranés

Eth Conselh prescindís de quauques garanties de preservacion deth patrimòni enes darrères intervencions

Quin ei eth modèu de proteccion deth patrimòni artistic aranés? Ei eth que moscau? Tath govèrn aranés era intervencion enes bens culturaus d'interès nacionau e ena avaluacion de quauqui

impactes ambientaus ei fòrça notable. Segontes er executiu, er aubiatge artistic non auie rebut ua tan importanta atencion. E met coma exemple era remodelacion recenta deth losat dera glèisa de Vilac.

Totun, era intervencion en monument des segles XII e XIII non a comptat damb totes es garanties qu'exigissen es critèris de rigor ena preservacion deth patrimòni. Eth resultat ei un losat hèt damb *m a t e r i a u s m o d è r n s* aluenhat des caracteristiques pròpies dera estructura originau.

Eth Conselh Generau a prescindit ath delà

der assessorament dera Comission d'Aubiatge, qu'a d'orientar es actuacions coma reclame era lei de patrimòni 3/1993 e era licència der ajuntament de Vielha. De hèt, eth municipi a reiniciat er expedient que

comencèc a tramitar-se en 1978 tà aplicar eth règim de proteccion. Des d'alavetz ençà n'era Generalitat n'eth Conselh Generau non an sajat d'encetar un modèu mès sensible basat ena projeccion deth conjunt der

aubiatge aranés, de gran valor e dimension. Ne tansevolhe ara glèisa dera Purificacion de Bossòst li an balhat eth reconeishement que se merite coma ua des melhors mòstres deth romanice aranés. **v.**

Era glèisa de Vilac / G. A.

Vielha a reiniciat er expedient deth 78 tà aplicar eth règim de proteccion

Ne tansevolhe era glèisa de Bossòst a eth nivèu de proteccion que se merite

ARA CONTRA

El casco antiguo de la capital aranesa / G. A.

Vielha obtine un compromiso para su completa gasificación

Gas Natural presenta un plan por etapas para llevar el combustible

El baile de Vielha, Joan Riu, ha logrado obtener un compromiso de Repsol-Gas Natural para la completa gasificación de la localidad. La compañía ha presentado un plan por etapas para los próximos tres años con la finalidad de dotar a los hogares y establecimientos del recurso energético.

El proyecto permitirá eliminar la fuerte dependencia del transporte de combustibles que presenta graves dificultades en los

El alcalde Joan Riu / G. A.

meses de climatología dura, que coinciden además con los de mayor actividad económica.

v.

LIUREPENSAMENT

Amador Marqués

Escòles (e II)

Coma didièm ager, non mos conven era idia pujolista de mimar era escòla privada a còsta dera publica, que contribuís a reproduir era polarizacion sociou e a amendir era eficàcia educativa. «Non ei aquerò, non ei aquerò; ei era *libertat d'escuèlber*», ditz er arric qu'amague eth sòn utilitarisme. Era libertat, amic, ei era possibilitat de hèr tant coma pogue hèr quinsevolh individu dera madeisha societat. E daurir un centre d'elit en un país tan petit coma eth nòste altèrre eth principi d'egalitat d'oportunitats. S'aplicam critàris de competència entre escòles, eth resultat sòl èster ua estructura sociou descompensada e ua tendència –òc, quin domatge!– ara inversion deth *dret a escuèlber* (fòrça viatges ei era escòla era qu'escuèlber as alumnes que s'estime mès). Ath delà, era presència d'alumnes enes aules non derive dera voluntat des familhes, senon d'ua norma politica. Qu'ua institucion tà aristocrates aufrisque en Aran estudis de primària e secundària ei un obstacle tà qu'era educacion obligatòria sigue un factor de coesion sociou, recreacion dera ciutadania e –per qué non?– rebastiment de país. Totun, se mos escape er origen de tot er ahèr: era alegria damb qué er ajuntament de Naut Aran regale es terrenes, que mòstre coma era dreita deth país, cada dia mès desacomplexada, a decidit des.hèir toti es pònts per a on se canalize çò qu'ei comun a toti.